

■ گردآوری اتفاق‌های ماه رمضان در یک اثر

هوشنگ جاوید، نویسنده و پژوهشگر موسیقی نواحی و آیینی این روزها مشغول تدوین کتاب «رویدادهای رمضان» است. او درباره این کتاب گفت: اتفاقاتی که در ماه رمضان رخ داده اعم از تاریخ، سفرنامه‌ها و خاطرات را در این اثر گردآوری کرده‌ام مثلاً در سال ششم هجری، پیامبر(ص) نماز باران را در ماه رمضان با مردم خوانده‌اند که رویداد جالبی است.

■ پرویز فلاحی‌پور به سریال دهنمکی پیوست

پرویز فلاحی‌پور به جمع بازیگران سریال «آزادی مشروط» پیوست. در این سریال طنز بازیگرانی چون منوچهر آذری، مهران رجبی، رضا توکی، سیدمهرداد ضیایی، رامین راستاد، علیرضا استادی، بهنوش بختیاری، علیرضا مسعودی و کاوه سماک‌باشی حضور دارند. آزادی مشروط درباره فعالیت گروه‌های جهادی، کادر درمان و پرستاران در ایام کرونا به کارگردانی مسعود دهنمکی ساخته می‌شود.

■ «نیاز» جایگزین «خوشنام» در شب‌های قدر

همزمان با شب‌های قدر، مجموعه تلویزیونی «نیاز» بازپخش می‌شود. مینی‌سریال پنج قسمتی «نیاز» از امشب پس از خبر ۲۱، به جای سریال طنز «خوشنام» روی آنتن می‌رود و قسمت چهاردهم سریال «خوشنام» دوشنبه ۵ اردیبهشت پخش خواهد شد. بهاره افشار، شهرزاد کمال‌زاده، حدیث میرامینی، پوراندخت مهیمن و... از بازیگران این مجموعه هستند.

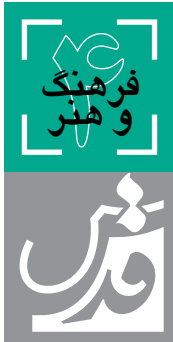
■ یامین پور اجرای «کتاب‌باز» را تکذیب کرد

یادداشتی در فضای مجازی بازتاب پیدا کرد که خبر می‌داد قرار است وحید یامین‌پور جایگزین سروش صحت در اجرای فصل جدید «کتاب‌باز» شود. وحید یامین‌پور در واکنش به این شایعه در صفحه شخصی خود نوشت: «مزخرقه، من از طرفداران اجرای سروش هستم و پیگیر بودم که کتاب‌باز دوباره بره روی آنتن. تهیه‌کننده‌اش هم زنگ زد و گفت نمی‌دونم این دروغ رو کی رسانه‌ای کرد».

همایون شجریان از «گاه فراموشی» خواند

تازه‌ترین همکاری مشترک همایون شجریان و فردین خلعتیری با عنوان «گاه فراموشی» به زودی پیش روی مخاطبان قرار داده می‌شود. همایون شجریان و فردین خلعتیری در سال‌های گذشته فعالیت‌های مستمری با یکدیگر داشته‌اند که از آن جمله می‌توان به انتشار آلبوم «امشب کنار غزل‌های من بخواب» روی اشعار مرحوم افشین یدللهیی و خوانش چند تک‌آهنگ برای سریال‌ها و آثار صوتی اشاره کرد.

در حاشیه

مراسم بزرگداشت حکیم سعدی شیرازی

انجمن آثار و مفاخر فرهنگی روز بزرگداشت سعدی شیرازی مراسم بزرگداشتی را امروز با همکاری سفارت جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان در فضای مجازی برگزار می‌کند. در این برنامه که از ساعت ۱۶ تا ۱۸ برگزار خواهد شد حسن بلخاری؛ رئیس‌انجمن غلامعلی حداد‌عادل؛ رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، محمدمتقی صابری؛ سفیر فوق‌العاده و نماینده تام‌الاختیار جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان، اصغر دادبه؛ استاد دانشگاه علامه طباطبائی، شریف مراد اسرافیل‌نیا؛ استاد دانشگاه آموزگاری تاجیکستان، مهدی محبتی؛ استاد ادبیات دانشگاه زنجان سخنرانی خواهند کرد.

مضمون سریال «گره» حساسیت‌هایی دارد که کمتر سازنده‌ای را ترغیب به ورود به این عرصه می‌کند، چه شد که تصمیم به ساخت سریالی با موضوع شقایق‌تنگان و کرامت‌های امام هشتم(ع) گرفتید؟

به نظرم اتفاقات مادی‌گرایانه روز به روز در حال بیشتر شدن است که این اتفاق آدم‌های اهل یقین را برای بیان اتفاقات ماورایی، محافظه‌کار کرده است. در همین ماجرای کرونا، رسانه‌های جهان این مسئله را ترویج دادند که توسل و دعا، آدم‌ها را از بیماری نجات نمی‌دهد بلکه علم به داد شما خواهد رسید در حالی که این طور نیست. همین فشار رسانه‌ای موجب سکوت اهل یقین شده بود اما اتفاق مبارکی رخ داد و آستان قدس رضوی با جسارت وارد فضایی شد که بسیاری سعی می‌کنند بایی توجهی از کنار آن عبور کنند.

این نهاد فرهنگی، اقدام به انتشار موضوعاتی کرد که با باورهایمان گره خورده است و قدم محکم و درستی بود که از سوی تولیت آستان قدس رضوی و مدیران فرهنگی و رسانه ای این نهاد برداشته شد. ما در این سریال فقط بر محور شفا تأکید نداریم بلکه کرامت‌های حضرت رضاع(ع) هم بیان می‌شود. اتفاقات ساده و روزمره‌ای که با توکل و توسل حل می‌شود.

■ درباره چگونگی روایت در کار و حساسیت‌های اجراهم توضیح می‌دهید؟

ایین سریال، قصه‌های مستندی دارد که با ساختاری داستانی ساخته شده است. ما در تجربه‌های قبلی خودمان که دو قسمت مستند داستانی را سال گذشته همزمان با میلاد امام رضاع(ع) پخش کردیم به این نتیجه رسیدیم که در هر قسمت، روایت داشته باشیم و روایت‌ها توسط یکی از شخصیت‌ها گفته شود که این سبب نزدیکی بیشتر مخاطب با قصه می‌شد.

ضمن اینکه چنین شیوه‌ای به مدیوم آثار تلویزیونی با زمان کوتاه نزدیک‌تر است چون نمی‌توانستیم یک قصه کامل را در یک قسمت با پیش‌زمینه و پس‌زمینه روایت کنیم به همین دلیل حکایت‌هایی ساده داریم که در قالب داستانی گفته می‌شود. تمام سعی ما این بود که قصه‌ها را مردمی‌تر و ساده‌تر بیان کنیم.

■ دو قسمت مستند داستانی که سال گذشته با همین موضوعات ساخته شد با کارگردانی ابودر حیدری بود و امسال سه کارگردان جوان دیگر هم به کار اضافه شد، دلیل اینکه سریال با چهار کارگردان ساخته شود، چه بود؟

به خاطر محدودیت زمانی برای رساندن کار به

آنتن. یک ماه پیش از ماه مبارک رمضان، تولید سریال قطعی شد بنابراین چند گروه به صورت همزمان کار را تولید کردند تا به پخش در این زمان برسد. سعی کردیم کارگردان‌های جوان و خوش فکری را به کار اضافه کنیم. علاوه بر ابودر حیدری که هنوز در حال انجام کار و رساندن اپیزودهاست، محمد فراهانی، مسعود دهنوی و حسین امانی هم از کارگردان‌های جوان و مستعد کشورمان هستند که ما را در این کار همراهی می‌کنند. فشار کار برای تولید این سریال بسیار بالاست چون زمان کمی برای تولید آن داشتیم و بچه‌ها همچنان در حال کار هستند.

ضمن اینکه لوکیشن‌های متعددی داشتیم از شهرهای بندرعباس، قشم و ذوقل گرفته تارشت، لاهیجان، انزلی، اصفهان، مشهد و تهران. اگر فرصت داشته باشیم برای ساخت قسمت‌های پایانی این سریال به مناطق غرب و شمال غرب کشور هم خواهیم رفت.

■ بازخوردهای دوقسمتی که سال گذشته ساخته بودید چطور بود که تصمیم به ساخت این سریال ۳۰ قسمتی گرفته‌شد؟

خوشبختانه بازخورد بسیار خوبی از سوی مخاطبان شبکه ۳ داشت و خود ما هم بازخوردهای خوبی گرفتیم به طوری که این دو مستند داستانی در عراق هم پخش شده بود و آن قدر تأثیرگذار بود که از ما خواستند ساخت چنین آثاری از عنایت‌های امام حسین(ع) و امام علی(ع) را برایشان انجام دهیم. همین موضوع موجب شد آستان قدس رضوی و شبکه ۳ تصمیم بگیرند که این سریال ساخته شود. بهترین زمان برای پخش هم ماه رمضان بود چون آمادگی روحی و روانی مخاطب برای پذیرش چنین مضامینی بیشتر است. البته یکی از آسیب‌های جدی به این سریال، دو تکه شدن قصه‌هاست که وسط پخش سریال ۱۵ تا ۲۰ دقیقه‌ای، بخشی از گفت‌وگوی زنده برنامه «مثل ماه» روی آنتن می‌رود ولی دیده شدن این سریال در برنامه‌ای ماه رمضان برایمان اهمیت بیشتری دارد. احتمالاً در بازپخش این سریال، قسمت‌ها به صورت کامل روی آنتن می‌رود.

■ آیا برنامه‌ای برای تولید سریالی با قصه‌های عنایات و کرامات حضرت رضاع(ع) که بسط داستانی بیشتر و زمان طولانی‌تری داشته باشد را دارید؟

یک زمانی تلویزیون می‌خواست سریال‌هایی شبیه «کلید اسرار» ترکیه‌ای بسازد که زمان هر قسمت آن بین ۱۵ تا ۲۰ دقیقه بود و یک راوی داشت. در رسانه ما سریال «شاید برای شما هم اتفاق بیفتد» را در قسمت‌های ۴۵ تا ۵۰ دقیقه‌ای ساخته شد که تأثیرگذاری «کلید اسرار» را نداشت چون در مدیوم تلویزیون، زمان

اهمیت دارد. مخاطب دوست دارد روایت‌ها و حکایت‌های کوتاه ببیند، وقتی قرار باشد روایت تبدیل به قصه شود، پیچیده‌تر شده و این پیچیدگی نیاز به زمان و پرداخت بیشتری دارد که ممکن است مردم به راحتی آن را تماشا نکنند. به نظرم کارهایی از این جنس می‌تواند در تعداد بالا برای تلویزیون ساخته شود مثلاً در ۱۲ یا ۱۵۰ قسمت و پخش در بخشی ثابت، اما مهم است که زمان هر قسمت کوتاه باشد با روایتی سرراست و ساده. اکنون صحبت‌هایی برای ساخت ادامه سریال «گره» انجام شده اما نمی‌دانم عملیاتی می‌شود یا نه. امیدوارم اگر نهایی شد، زمان بیشتری برای ساخت به ما بدهند.

■ با وجود اینکه قصه آدم‌ها در هر قسمت متفاوت از دیگری است اما اتفاق ثابت معجزه در بیشتر قصه‌های سریال گره وجود دارد و شاید احساس تکراری بودن قسمت‌ها در مخاطب ایجاد شود برای عبور از این ماجرا چه کردید؟

مخاطب تلویزیون خیلی نیاز به شوک و اتفاق غیرمنتظره ندارد و بسیاری از مواقع ته قصه را می‌داند، چگونگی و پرداختش قصه برایش مهم است. تماشاگر تلویزیون، مخاطب عام‌تری است و این طور نیست که مثل مخاطب سینما منتظر پایان‌بندی غیرمنتظره باشد. مشکل رسانه‌های ما این است که سلیقه مخاطب را براساس نظر منتقدان و خاص‌پسندان می‌بینند در حالی که تلویزیون، رسانه عمومی است و باید براساس سلیقه عامه مردم، فیلم و سریال ساخت. مخاطب می‌داند که آخر قصه، شخصیت شفا پیدا می‌کند اما چگونگی این اتفاق برایش مهم است. پرداخت درست به این چگونگی، نیازمند زمان است ولی ما یک ماه پیش از ماه رمضان، کار را شروع کردیم و کار با حدود ۲۰۰ نفر عوامل در گروه‌های متعدد و مناطق مختلف ایران، بسیار دشوار است.

به نظرم تا الآن هم کرامت و عنایت امام هشتم(ع) نصیب ما شده که توانستیم کار را به پخش برسانیم. بچه‌های ما اصلاً خواب ندارند و تمام وقت کار می‌کنند. به نظرم قصه‌های این سریال مثل حکایت‌های مادر بزرگ‌هایمان به تکرار نمی‌افتند بلکه چگونگی و پرداختش آن‌ها مهم است.

■ لوکیشن در بسیاری از قسمت‌های این سریال از فضای آپارتمانی خارج شده و وارد بوم و مناطق مختلف ایران می‌شود، لهجه‌های مختلف دارد، چهره‌های جدید در بازیگری دارد، درباره این شکل از ساختار که به باور پذیرتر شدن قصه‌ها هم کمک می‌کند، توضیح دهید.

همین طور است؛ این تنوع به باور پذیرتر شدن قصه‌ها کمک می‌کند. سعی کردیم کارها را ثال باشند و بازی بازیگران در حد امکان، مستند، البته چند کار

نمایشی هم در میان قصه‌ها داریم که سعی شده از تنوع سلیقه و نوع کار کارگردان‌ها بیشترین بهره را ببریم. حتی در برخی از قسمت‌ها، حکایت‌ها شیرین و طنازانه است و هر چه به روزهای عید فطر نزدیک‌تر شویم این شیرینی روایت‌ها بیشتر می‌شود.

■ ساخت سریال «گره» مسیر را برای ساخت تولیداتی با مضامین شفا و عنایت ائمه اطهار(ع) هموارتر کرد، فکری می‌کنید پس از این، چنین قصه‌ها و روایت‌هایی از میان آرشیبویرون کشیده شوند و شکل نمایشی پیداکنند؟

ببینید در عرصه فرهنگ، آدم‌ها وارد جایی می‌شوند که برایشان آشنا باشد و خطری نداشته باشد چون پای آبروی هنری سازندگان اثر در میان است برای همین سعی می‌کنند جایی چادرشان را بر پا کنند که کمترین خطر را داشته باشد نه بر دامنه کوه آتشفشان. بسیاری برای پخش این سریال ترسیدند و حتی تلاش کردند روایت این کرامات و عنایات امام در آرشیبو بماند در حالی که اگر این معجزات گفته نشود، روبه فراموشی می‌رود. نبود حضور ما در رسانه و حرف نزدنمان، چیزی جز باخت ندارد. بهترین دفاع در این عرصه، حمله است چون این‌ها بخشی از باورهای ماست. باید برای رسانه‌ای کردن این عنایات و کرامات برنامه مدون داشته باشیم و برخورد مناسبی هم با آن‌ها نشود. باید برای مردم و تماشاچی عام فیلم و سریال ساخت نه یک عده خاص. مخاطب عام امروز، مخاطب تلویزیون است و نهادهای فرهنگی باید به این مهم فکر کنند نه اینکه روی پروژه‌های خاص سینمایی، سرمایه‌گذاری‌های کلان داشته باشند.

■ برخی از فیلمسازان به خاطر اینکه آثارشان برچسب سفارشی نخورد وارد این حوزه نمی‌شوند، چرا سفارشی‌سازی در کشور ما این قدر معنای بدی پیدا کرده است؟

به نظرم ما چیزی به اسم آثار سفارشی و غیرسفارشی نداریم بلکه آثار براساس جهان‌بینی خالقانشان ساخته می‌شوند، وقتی اثری را هم راستا با اعتقاداتتان می‌سازید، سفارشی ساختن معنا ندارد. آیا فیلم‌سازی که باب سلیقه جشنواره‌های خارجی فیلم می‌سازد، کار سفارشی نمی‌کند؟! اندیشه‌کدها و اتاق‌های فکری باید وجود داشته باشند تا نیاز و سلیقه عام مردم را شناسایی کرده و براساس آن خوراک فرهنگی خوبی برای جامعه تولید کنند. اگر عرصه را خالی کنیم، خوراک فرهنگی خوبی ساخته نمی‌شود بنابراین سفارش تولید در این حوزه لازم است.

زاویه دید

گفت‌وگو با مسعود دهنوی

کارگردان سریال «گره»

تصمیمی شجاعانه برای نمایش قصه‌های شفا

کهندل | مسعود دهنوی، یکی از کارگردان‌های سریال «گره» با بیان اینکه نخستین باری است که صدا و سیما و آستان قدس رضوی تصمیم گرفته‌اند اتفاقات و روایات مربوط به شقایق‌تنگان را در رسانه ملی نمایش دهند، می‌گوید: سال‌های قبل، روایت‌های مربوط به شفا و کرامات امام هشتم(ع) به این شکل روشن و واضح در تولیدات رسانه‌ای نبود و بیشتر به صورت نقل قول در بین مردم، دهن به دهن می‌چرخید اما امسال این تصمیم شجاعانه و خوب گرفته شد.

این فیلمساز خراسانی ادامه می‌دهد: من توفیق ساخت هفت قسمت از این سریال را داشتم. فشردگی زمان تولید و رساندن آن به پخش در ماه رمضان، جزو سختی‌های کارمان بود اما با عنایت امام رضاع(ع) اتفاقات شیرینی در مسیر تولید برایمان افتاد که تجربه دلچسب و ماندگاری بود.

وی درباره جزئیات ساخت چند اپیزود از این سریال توضیح می‌دهد: ما در سه شهر تهران، مشهد و ذوقول فیلم‌برداری داشتیم که روایت‌هایمان مربوط به این مناطق بود. بازیگران خوب تئاتر را در کنار بازیگران ناشناخته انتخاب کردیم و با توجه به محدودیت زمان تمرین، خوشبختانه به یک‌دستی در بازی‌ها رسیدیم.

این مستندساز خاطرنشان می‌کند: برای تولید سریال گره چهار کارگردان همزمان با هم در حال تولید بودیم و کلتیتی واحد داشتیم اینکه فضا بایستی حکایت‌گونه باشد یا نریشن و پلان‌های خاصی داشته باشیم که در بین کارگردان‌ها مشترک بود اما هر گروهی، شیوه خاص تولید خودش را داشت و قرار هم بر این بود که هر کارگردانی با توجه به زاویه دید منحصر به فرد خودش، قسمت‌ها را بسازد.

دهنوی با تأکید بر اهمیت باورپذیر بودن قصه‌ها خاطرنشان می‌کند: سعی کردم این باورپذیری را در بازی‌ها نشان دهم، ضمن اینکه شکل کار داستانی بود. اپیزودهایی که ساختم، نماهای بسته بیشتری دارد چون این اتفاقات مربوط به داستان آدم‌ها می‌شود به همین دلیل باید آدم‌ها را نزدیک‌تر دید.

او با تأکید بر پرهیز از نمایش غلوآمیز روایت‌ها می‌گوید: همه این داستان‌ها واقعی هستند و عمدتاً بر پایه تصادف بنا شده‌اند در حالی که قاعده تصادف در فیلم‌نامه، نهی شده و اگر قرار است اتفاقی صورت بگیرد باید علت و معلولی باشد در حالی که معجزه، جز تصادف نیست بنابراین فرم ساختاری ما باید تغییر می‌کرد بنابراین روابط علی و معمولی را پیش از لحظه شفا، پررنگ کردیم.

مردم ما لحظه شفا را قبول دارند چون شاهد یا شنونده این ماجرا بوده‌اند. وی در پایان اظهار امیدواری می‌کند ساخت این سریال، قدمی مؤثر برای ساخت آثاری با این مضامین باشد و با بودجه و زمان کافی بتوان آثار باکیفیت‌تری ساخت.

